

Verkondiging 10 september – Matteüs 18: 15-20

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het is een vraag die je na afloop krijgt als je iets gehuurd hebt via Airbnb. Dat is zo'n website waarmee je vakantieverblijven kunt boeken. Die vraag is: komt de locatie overeen met hoe die in de advertentie omschreven werd? Dat is een goede vraag, want met woorden en ook met foto's kun je de werkelijkheid toch wat mooier maken dan die is. En dat geldt niet alleen voor vakantieverblijven. Kijk maar eens op de huizensite Funda. Daar kun je soms een jou bekend huis zien waarvan je bij het lezen van de omschrijving en het zien van foto's denkt: het is opeens heel ruim geworden. Of: ik wist niet dat de locatie zo gunstig was, want er loopt toch een drukke weg achter? Al die lastige dingen worden weggemoffeld, gedaan of die er niet zijn.

Afgelopen week hadden wij een gezamenlijke kerkenraadsvergadering met de hervormde gemeente. Met elkaar spraken wij over een visie voor de nieuw te vormen gemeente, over waar je naar streeft. Daar kwamen veel mooie woorden en na te streven idealen langs. Toen merkte iemand toen op: 'Misschien moeten wij bij alle dingen die wij willen, zeggen: we proberen.' Het lukt niet altijd... De werkelijkheid is hard. Ook bij kerk zijn vertekenen soms de woorden, dat je denkt: het wordt toch fraaier voorgesteld dan het is...

Dat de werkelijkheid weerbarstig is, weten wij maar al te goed. Juist vandaag op deze ziekenzondag worden wij ermee geconfronteerd. Dat het leven vaak niet aan het ideaal voldoet. Van fit en gezond oud worden, van dat als je jong bent, alles wel meezit. Nee, ons bestaan kent vele kanten, van geluk en tegenslag, van gezondheid en ziekte, van piekervaring en diepe dalen.

In deze lezing uit Matteüs worden wij geconfronteerd met de weerbarstige werkelijkheid. Wij horen hoe je om moet gaan als een andere gelovige iets verkeerd doet. Het blijkt dus niet altijd pais en vree te zijn. Er gaat nog wel eens wat verkeerd...

Jezus geeft dan enkele handvatten om met die moeilijkheid om te gaan. Niet gelijk tegen anderen vertellen, maar om diegene onder vier ogen aan te spreken. Als dat geen uitkomst biedt, ga met een of twee anderen naar hem of haar toe. Mocht het dan nog niet zijn opgelost, dan kan het voor de hele gemeente worden gebracht. Als dat allemaal niet werkt, zegt Jezus: 'Behandel hem dan als een heiden of tollenaar.'

Die woorden zitten mij niet lekker. Doe net of je degene niet kent. Dat voelt of de liefde wel erg beperkt is. Het heeft iets haatdragends. Is dat een christelijke levenshouding? De ander eruit kieperen. Het zal in de geschiedenis vaak genoeg gebeurd zijn, dat mensen anderen de deur hebben gewezen. Voor jou geen plaats meer hier.

Met alleen dit stukje Bijbeltekst zou je die houding misschien kunnen rechtvaardigen, maar het wordt lastiger als je de rest van Matteüs 18 erbij betreft. Daar liggen de zaken toch wat minder zwart-wit.

Het overkoepelende thema van Matteüs 18 is: hoe ga je met elkaar om? In korte tijd benoemt Jezus een aantal situaties. Hij begint met wat je moet doen als je van ideeën, opvattingen verschilt. Dat maakt Jezus duidelijk gemaakt aan de hand van een vraag van inners van de tempelbelasting. Zij komen bij Petrus komen met de vraag: 'Betaalt Jezus wel belasting?' Petrus zegt van wel, maar thuis vraagt hij het toch nog maar even na: hoe zit dat? Jezus geeft dan aan dat hij geen belasting hoeft te betalen; de tempel is het huis van Zijn Vader. Maar zegt hij: 'Laten wij hen niet voor het hoofd stoten. Neem wat geld en betaal voor jou en mij de belasting.' Jezus geeft het eigen gelijk op, drijft de zaak niet op de spits en doet zoals iedereen doet: de tempelbelasting betalen. De samenhang, de eenheid vindt Jezus belangrijk dan gelijk krijgen.

Verschil in opvatting is een ding dat kan spelen binnen een gemeenschap. Iets anders is: wie is eigenlijk het belangrijkste? Wie telt het meest? In de taal van het Bijbel: 'Wie is eigenlijk de grootste in het koninkrijk van God? Ook die vraag bespreekt Jezus. Hij gaat daarover niet discussiëren 'je bent belangrijk als je...', maar hij zet een kind in het midden van de leerlingen en zegt daarbij: 'Als je niet verandert en wordt als een kind, kom je niet in het koninkrijk van God.' Laat al die 'heersgedachten' achter je, anders doe je helemaal niet mee in het koninkrijk van God. De vraag wie op de eerste plaats komt, is helemaal niet belangrijk. Je moet het met elkaar doen.

Jezus koppelt daaraan gelijk de opdracht voor zijn leerlingen: 'Pas op, behandel gelovigen niet als mensen die niets waard zijn.' Waak daarvoor! Het gaat er niet alleen om dat je qua mentaliteit verandert – het jezelf belangrijk vinden achter je laten – maar ook dat je je bekommert om hen die staan aan de rand van de gemeenschap, degenen waarvan je denkt dat die niet meetellen.

Jezus' antwoorden op al die verschillende situaties laten wel zien dat de toon van Jezus in dit hoofdstuk niet hard is. Steeds weer benadrukt hij het met elkaar rekening houden, het oog hebben voor elkaar. Het gaat niet om een flinke houding, waarbij de ander de waarheid wordt verteld. Het zijn zachte krachten die overwinnen.

Opvallend is dat, na ons gedeelte, een vraag van Petrus volgt die ook gaat over wat je moet doen als een ander iets verkeerd doet. Hij vraagt: 'Hoe vaak moet ik mijn broeder of zuster vergeven als hij of zij tegen mij zondigt? Tot zevenmaal toe?' Dan spreekt Jezus die mateloze woorden: 'Niet tot zevenmaal, maar tot zeventig maal zeven.' De eenheid van de gemeenschap is heilig.

De kracht van die eenheid onderstreept Jezus in ons verhaal. Hij zegt: 'Ik verzeker het jullie nogmaals: als twee van jullie hier op aarde eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren. Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben Ik in hun midden.'

Dat is niet zozeer een logische conclusie – zoals een één plus één twee is – eerder is het een diepe, gelovige waarheid. *Ik ben in hun midden...* Jezus is daar, present bij die leerlingen, als zij samen zijn in Zijn naam. Dan is Hij aanwezig. Het is een troostvolle gedachte. Dat Jezus bij hen is.

De weerbarstige werkelijkheid, die wordt door Jezus niet verbloemd. Iemand kan iets verkeerd doen tegen jou, je kunt van idee verschillen, de vraag kan leven wie de belangrijkste is. Dat soort zaken zijn in onze wereld, die kun je niet wegpoetsen. Het gaat erom hoe je ermee omgaat en dan is de regel, het handvat: het mag de verbondenheid niet stuk maken. Daarvoor moet je tot het uiterste gaan. Het is juist in de verbondenheid dat Jezus zich als de aanwezige laat kennen.

De verbondenheid met die belofte 'Want waar twee of drie in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.' Die kun je betrekken op het samenkomen hier in de kerk, het samen zijn. Dat het goed om rekening te houden met elkaar als je van idee, overtuiging verschilt. Zaken niet op de spits gedreven moeten worden. Dat de verscheidenheid er is. Zo zijn meer van de handvatten die Jezus geeft, ook nu nog bruikbaar.

Zo mogen wij de belofte koesteren dat wij mogen weten dat de Heer bij ons is. Hij aanwezig is. Dat is een heel kostbaar geloof, vertrouwen. Een bemoediging om gemeente van Christus te zijn, in deze tijd en in deze wereld dat Hij bij ons is. Hoe klein de groep ook is. Het zit hem niet in de aantallen. Ook dan is de Heer daar.

Die belofte van Jezus, in combinatie met deze ziekenzondag, deed mij denken aan iets anders en bracht mij terug bij een training die ik aan het eind van mijn studie gevolgd heb. Wij verbleven een midweek bij gezinnen in de Dordtse achterstandswijk Oud-Krispijn. Die dagen bij een Antilliaans gezin zal ik nooit meer vergeten. De drempel die ik moest overwinnen om het huis binnen te gaan waar allemaal jongens rondhingen.

In die wijk had jarenlang een gemeentestichter gewerkt. Hij had een eigen opvatting van kerkzijn. De kerk is daar waar oprecht contact is, zei hij. Daarmee prikkelde hij ons, omdat voor hem bij kerk zijn niet het samenkomen bepalend is, 'kom maar hier, dan hoor je erbij, mag je ook meedoen', maar het naar de ander toegaan. De beweging is naar buiten. Er ontstaat een gemeente, een kerk op het moment dat je contact zoekt.

Daar komt wel iets bij. Het is niet alleen naar de ander toegaan, maar ook wat er dan is, wat er ontstaat. Is er oprecht contact? Is er interesse? Voel je verbondenheid? Is er ruimte dat Christus daar aanwezig is? Is de Heer in ons midden?

Die gedachte van kerkzijn in die beweging naar de ander, in het zoeken van contact vind ik zo mooi passen bij vandaag, als wij allemaal een of meerdere zonnebloemen krijgen om aan een ander te geven. Vandaag worden wij allemaal gemeentestichters, kunnen wij een kerk bouwen. Dat vind ik een inspirerende gedachte. Lukt het ons om verbondenheid te scheppen? Dat het gevoel er in het contact is: 'De Heer is hier'? Wat zou dat mooi zijn als dat gebeurt!

Het is niet alleen vandaag dat wij gemeentestichters worden, want dan lopen wij het gevaar dat wij met dit gebaar vandaag het allemaal wat mooier voorstellen dan het is. Op die ene zondag denken wij om elkaar en daarna gaan wij over tot de orde van dag. In dit geval wordt de zonnebloem een manier om dingen mee te verbloemen. Nee, elke dag staan wij voor de opdracht om een kerk te bouwen, een samenzijn te scheppen waar de Heer aanwezig is.

Zeker, de werkelijkheid is hard en helemaal het ideaal leven lukt vaak niet. Dat ontslaat ons niet van de plicht om het te proberen. Om de beweging te maken naar de ander, te proberen om oprecht contact te hebben.

Komt de locatie overeen met hoe die in de advertentie omschreven werd? In de zomer moest ik die vraag een keer beantwoorden. Hoewel het vakantieverblijf niet super was, was er geen woord gelogen. Over een ideale wereld en gemeenschap horen wij vandaag niet, de werkelijkheid is weerbarstig. Wel zegt Jezus wat mogelijk is, wat er gebeurt als wij een ander opzoeken: 'Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben Ik in hun midden.'

Amen